

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 24 stycznia 2025 r.

Poz. 497

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NK-II.4131.12.2025.KK WOJEWODY PODLASKIEGO

z dnia 24 stycznia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.),

stwierdzam nieważność

uchwały Nr VIII/55/24 Rady Gminy Krypno z dnia 30 grudnia 2024 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendiów w ramach „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie gminy Krypno”.

UZASADNIENIE

Rada Gminy Krypno w dniu 30 grudnia 2024 r. podjęła uchwałę Nr VIII/55/24 w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendiów w ramach „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie gminy Krypno”, dalej jako „uchwała”.

Przedmiotowa uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 3 stycznia 2025 r. i z urzędu poddana została kontroli legalności. Analiza treści wykazała, iż badana uchwała podjęta została z istotnym naruszeniem prawa, w związku z czym organ nadzoru w dniu 21 stycznia 2025 r. wszczął postępowanie nadzorcze celem stwierdzenia jej nieważności.

Zgodnie z art. 90t ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.), dalej jako „ustawa” jednostki samorządu terytorialnego, mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży.

W przypadku przyjęcia tych programów, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnionych do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze (art. art. 90t ust. 4 ustawy).

Mając powyższe na uwadze Rada Gminy Krypno w dniu 8 marca 2024 r. podjęła uchwałę Nr LV.339.2024 w sprawie przyjęcia lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie gminy Krypno. Konsekwencją powyższego było podjęcie w dniu 30 grudnia 2024 r. uchwały Nr VIII/55/24 określającej warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży w formie Regulaminu stanowiącego załącznik Nr 1 do uchwały zwanego dalej „Regulaminem”.

W § 1 ust. 4 Regulaminu, Rada Gminy Krypno postanowiła, iż do ubiegania się o stypendium mają prawo uczniowie klas IV-VIII szkoły podstawowej prowadzonej przez Gminę Krypno. Wynika stąd, że o przedmiotowe stypendium dla dzieci uzdolnionych, nie mogą ubiegać się uczniowie niższych klas szkół podstawowych.

W ocenie organu nadzoru powyższa uchwała, w zakresie, w jakim różnicuje kategorie podmiotów uprawnionych do otrzymania stypendium z uwagi na klasę, do której uczęszczają, nie znajduje uzasadnienia i w sposób istotny narusza prawo.

Podkreślenia wymaga, że norma zawarta w art. 90t ust. 4 ww. ustawy o systemie oświaty, jednoznacznie wskazuje, że stypendium jest formą wsparcia adresowaną do uczniów „uzdolnionych”. W świetle uregulowania art. 90t ust. 4 w zw. z art. 90t ust. 1 pkt 2 ustawy, jedynie kryterium bycia uczniem uzdolnionym, posiadającym konkretne osiągnięcia lub wyniki w nauce, powinno stanowić podstawę do wsparcia jego edukacji. Powołane przepisy nie wskazują na inne kryteria czy cechy, które pozwalałyby na różnicowanie uczniów. Szczegółowe warunki udzielania stypendium powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innych kryteriów, niż ustawowe kryterium „wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży”. Ponadto w przypadku, gdyby ustawodawca miał na celu wyłączenie uczniów określonych klas z możliwości uzyskania stypendium, wówczas dałby wyraz temu wprost w treści ustawy.

Wobec powyższego, regulacje, wyłączające możliwość uzyskania stypendium za wyniki w nauce przez uczniów klas I-III szkoły podstawowej w sposób istotny naruszają obowiązujące prawo. Ustawodawca nie wyłączył tej grupy uczniów z możliwości uzyskania stypendium, zatem organ stanowiący gminy pozbawiając ich takiej możliwości, wykroczył poza umocowanie ustawowe (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 29 czerwca 2021 r., sygn. akt II SA/OI 290/21).

Kolejno wskazać należy na regulację zawartą w § 2 ust. 2 i 3 Regulaminu odnoszącą się do treści: „uzyskał co najmniej dobrą ocenę z zachowania”.

W przypadku uchwały wydawanej na podstawie art. 90t ust. 4 niedopuszczalne jest uzależnienie udzielenia uczniowi pomocy od uzyskanej przez niego oceny z zachowania. Powyższy pogląd ugruntowany jest w orzecznictwie sądów administracyjnych. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu, w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt IV SA/Po 207/16, stwierdził: "(...) nie można uzależniać przyznania pomocy od oceny zachowania. Jedynie kategoria bycia uczniem uzdolnionym posiadającym konkretne osiągnięcia i wyniki w nauce powinna stanowić podstawę do wsparcia jego edukacji. Szczegółowe warunki udzielania stypendium powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innych (kryteriów), niż określone w ustawie (...)". Stanowisko to zostało zaprezentowane również w wyrokach WSA w Poznaniu z dnia 6 lutego 2019 r., sygn. akt IV SA/Po 1061/18 i z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt IV SA/Po 322/19 oraz WSA w Olsztynie z 11 maja 2021 r., II SA/OI 298/21.

Organ nadzoru, biorąc pod uwagę zakwestionowane powyżej postanowienia, uznał że zachodzą podstawy do stwierdzenia nieważności uchwalonego Regulaminu w całości. Przedmiotowa uchwała, określa bowiem jedynie kryteria przyznawania stypendiów dla uczniów klas IV-VIII, uzależniając je m.in. od średniej ocen, uzyskanych w roku szkolnym. Tymczasem w klasach I-III, nie stosuje się tej formy oceny uczniów. Tym samym, w przypadku stwierdzenia nieważności przez organ nadzoru, tylko postanowień, ograniczających stosowanie uchwały do uczniów klas IV-VIII, nie zmieniłoby to faktycznie zakresu podmiotowego uchwały, z uwagi na ww. kryterium średniej ocen.

Ponadto w § 3 ust. 1 Regulaminu, przyjęto, że z wnioskiem o stypendium występuje rodzic/opiekun prawny po zaopiniowaniu przez dyrektora szkoły, do której uczęszcza uczeń (pkt 1) oraz dyrektor szkoły, do której uczęszcza uczeń (pkt 2). Tym samym Rada Gminy Krypno w swojej uchwale ograniczyła krąg uprawnionych do wystąpienia z ww. wnioskiem wyłącznie do dwóch wymienionych wyżej podmiotów. W ocenie organu nadzoru powyższe skutkuje uregulowaniem ww. trybu postępowania z istotnym naruszeniem art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty. Krąg ten, w opinii organu nadzoru, powinien być nieograniczony, a z odpowiednim wnioskiem w tym zakresie powinien móc wystąpić każdy (vide: wyrok WSA w Olsztynie z dnia 29 czerwca 2021 r. sygn. akt II SA/OI 290/21).

Z kolei załączniku Nr 2 do Regulaminu Rada określiła treść (wzór) wniosku, na podstawie którego przyznawane jest stypendium. W ocenie organu nadzoru delegacja, wynikająca z art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, nie stanowi wprawdzie przeszkody do uchwalenia wzoru wniosku, jednak wniosek ten traktowany może być jedynie jako forma pomocy wnioskodawcy, a nie warunek formalny, który spowoduje, że wniosek nie będzie rozpatrywany w przypadku niewłaściwego jego wypełnienia (podobnie wyrok WSA w Poznaniu z dnia 6 lutego 2019 roku, sygn. akt IV SA/Po 1061/18).

Organ nadzoru zwraca również uwagę na regulacje zawarte w § 4 ust. 1 i 2 Regulaminu stanowiące, iż wnioski o stypendium Wójta Gminy Krypno rozpatruje powołana przez Wójta komisja stypendialna zwana dalej „komisją” (ust. 1) oraz, że z prac tej komisji sporządza się protokół (ust. 2). Należy bowiem wskazać, iż ani art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy o samorządzie gminnym, ani art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, nie daje podstawy do przyjęcia w nim regulacji o obligatoryjnym udziale w procedurze weryfikacji wniosków o przyznanie stypendiów innych podmiotów (komisji). Takie działanie przekracza upoważnienie ustawowe udzielone organowi stanowiącemu gminy. Uchwała zobowiązująca wójta do określonego działania, w zakresie realizacji zadania ustalonego przez radę, stanowi niedopuszczalną ingerencję w kompetencje organu wykonawczego gminy i narusza rozdział kompetencji organów gminy, wynikający z ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie należy zauważyć, iż z powyższego nie wynika niedopuszczalność powołania komisji weryfikującej wnioski o przyznanie stypendium. Jednak decyzja w tym zakresie, należy wyłącznie do organu wykonawczego gminy, w przypadku uznania przez niego, że powołanie takiej komisji przyczyni się do prawidłowego wykonania uchwały. Sposób realizacji postanowień uchwały rady gminy należy do organu wykonawczego. Podobne stanowisko zajął m.in. Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 13 maja 2009 r. IV SA/Wr 28/09 i Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 13 sierpnia 2019 r. II SA/Rz 692/19.

Mając powyższe na względzie należy uznać, iż stwierdzenie nieważności uchwały Nr VIII/55/24 jest w pełni uzasadnione.

Od niniejszego rozstrzygnięcia przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku za pośrednictwem Wojewody Podlaskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

z up. Wojewody Podlaskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru i Kontroli
Urszula Matusiewicz-Jasińska